

Jaarverslag 2019
Bedrijfstakgroep Btg Specialistisch Vakmanschap

Btg SV

Auteur(s)		Gert Gerding (opsteller) Tiny Verbeek (redactie)
MBO Raad		Houttuinlaan 6 Postbus 2051 3440 DB Woerden T: 0348 - 75 35 00 E: info@mboraad.nl I: www.mboraad.nl
Woerden		17 maart 2020
Versie		Vastgesteld op 5 juni 2020

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van de bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap (Btg SV). Het jaarverslag is een beknopte weergave van de activiteiten die in het afgelopen jaar binnen onze sector hebben plaatsgevonden. Samen met het activiteitenplan schetst het een duidelijke lijn in de ontwikkelingen.

De MBO Raad heeft in het kader van de discussie over de visie op het MBO onderwijs een notitie opgesteld: "Het mbo in 2025 – Manifest voor de toekomst van het middelbaar beroepsonderwijs". Uitgangspunt is dat het MBO studenten goed wil toerusten voor een dynamische arbeidsmarkt en een complexe samenleving. De MBO Raad zet hiermee de toekomst van het middelbaar beroepsonderwijs op de agenda. De Btg Specialistisch vakmanschap onderschrijft en steunt het uitgangspunt van deze notitie.

In 2019 waren voor de btg's van de MBO Raad de volgende algemene thema's onderdeel van het beleid:

- Belangenbehartiging via btg's en sectorkamers
- Analyse van arbeidsmarkt- en doelmatigheidscijfers
- Implementatie van herziene kwalificaties en keuzedelen
- Examinering

Daarbij streeft de btg gedurende het kalenderjaar er altijd naar een goede balans aan te brengen tussen het beleid van de MBO Raad en het beleid van de bedrijfstakgroep.

De btg heeft gedurende het jaar 2019 aandacht gehad voor onder meer de volgende thema's, onderwerpen activiteiten:

- Inzetten van keuzedelen voor een post initieel certificaat.
- Afstemming met SOESV over de rol van Examenservices bij o.a. communicatie, gebruikersbijeenkomsten en het realiseren van een volledig dekkend examenaanbod.
- Ontwikkelen examens voor beroepsgerichte keuzedelen.
- Inzetten van het excellentieprogramma, ontwikkeld door Deltion College.
- Instroom bevorderen bij de opleidingen Specialistisch Vakmanschap.
- Doornemen van de vorm niveau 2 opleiding optiek, in het geval het kleine aantallen betreft en het mogelijk starten van de optiekopleiding door ROC Nijmegen (nog even afwachten).
- Besproken zijn de notities "Kwalificatiestructuur in beweging", het veranderende beleid rond rekenen en het Position Paper Keuzedelen.
- Besloten is een e.learning omgeving te ontwikkelen voor praktijkbeoordelaars. InBrain zal hiervoor deze leeromgeving ontwikkelen en faciliteren.

Ik hoop dat dit verslag u voldoende informatie geeft over de activiteiten en resultaten over 2019 van onze btg SV en wij stellen het uiteraard op prijs als u ons feedback geeft.

Woerden, maart 2020

Stella de Kuijper

Voorzitter Bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap

Inhoudsopgave

1	Algemeen	5
1.1	MBO Raad en btg Specialistisch Vakmanschap	5
1.2	Over de btg Specialistisch Vakmanschap	5
1.2.1	Missie en visie	5
1.2.2	Doelstelling(en)	6
1.2.3	Structuur	7
2	Activiteiten 2019	8
Bijlage 1	Samenstelling diverse gremia	10
Bijlage 2	Organogram	12
Bijlage 3	Aangesloten mbo-scholen bij bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap	13
Bijlage 4	Vergaderschema 2020 (deze aanpassen naar 2020)	14

1 Algemeen

1.1 MBO Raad en btg Specialistisch Vakmanschap

De bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap is één van de acht bedrijfstakgroepen van de MBO Raad, de brancheorganisatie voor mbo-scholen. De leden van de btg SV zijn vertegenwoordigers van de leden (mbo-scholen) van de MBO Raad die opleidingen in deze bedrijfstak aanbieden.

Een bedrijfstakgroep kent een onderstructuur van één of meerdere onderwijsclusters, gegroepeerd rondom een cluster van verwante opleidingen (crebo's). Deze richten zich meer op inhoudelijke opleidingsvraagstukken.

Bedrijfstakgroepen bestaan uit (sectorale) instellingsvertegenwoordigers, kerngroepleden en leden van onderwijsclusters.

De btg ontwikkelt onder meer beleid gericht op het landelijke sectorale onderwijsveld. Doel is een optimale aansluiting van het onderwijs op het afnemende, sectorale werkveld en (vmbo- en hbo-) onderwijs.

Hierbij horen de volgende doelen en taken:

- Belangenbehartiging middels het maken van in- en extern bindende afspraken
  - Zorgen voor positionering en standpuntbepaling van het sectorale onderwijs in het krachtenveld met sociale partners, vakministeries, et cetera;
  - Last en ruggespraak verzorgen voor de vertegenwoordigers in de sectorkamers (inclusief marktsegmenten) en andere landelijke gremia door (vormen van) achterbanraadpleging;
  - Verwerven van formeel en materieel draagvlak bij het sectorale onderwijs, inclusief het maken sectorale afspraken.
- Faciliteren van kennisdeling en informatievoorziening/netwerkfunctie
  - Inventariseren van relevante informatie en zorgen voor verspreiding van deze informatie naar de leden/achterban;
  - Zorgen voor en stimuleren van kennisdeling gericht op inhoudelijke (opleidings)vraagstukken;
  - Klankbord zijn voor de landelijke, sectorale vertegenwoordigers, met name gericht op inhoudelijke (opleidings)vraagstukken;
  - Stimuleren van uitwisseling en samenwerking op het gebied van professionalisering.
- Projecten
  - Landelijke, sectorale projecten initiëren voor versterking van het sectorale onderwijs, zoals (meer) standaardisering om de kwaliteit van de sectoren/opleidingen te verbeteren en borgen en zo het vertrouwen van sectorale branches in het mbo-diploma te vergroten.

1.2 Over de btg Specialistisch Vakmanschap

1.2.1 Missie en visie

Op 29 april 2015 heeft de MBO Raad haar manifest voor de toekomst van het middelbaar beroepsonderwijs uitgebracht: "Het mbo in 2025". Daarin heeft de MBO Raad haar ambitie uitgesproken op zoek te gaan naar de noodzakelijke en gewenste veranderingen in en rond het mbo, opdat het mbo voldoende toekomstbestendig kan blijven.

In deze visie is het onderwijs er op gericht studenten zo goed mogelijk toe te rusten voor een loopbaan en voor persoonlijke ontwikkeling. De toekomst wordt daarbij primair vanuit de blik

van de student benaderd. De student moet zo goed mogelijk worden voorbereid op een succesvolle carrière op de arbeidsmarkt, in het vervolgonderwijs en jij / zij moet kunnen functioneren in een steeds complexer wordende samenleving.

Daarbij worden twee lijnen onderscheiden:

1. Het mbo bereidt studenten voor op een dynamische arbeidsmarkt
2. Studenten gaan soepel door de beroepskolom met een eigen portfolio

Deze twee lijnen worden vervolgens nader uitgewerkt in het manifest.

De Btg Specialistisch Vakmanschap onderschrijft deze visie en hanteert deze als uitgangspunt bij haar beleid, doelstellingen, activiteiten en besluiten.

1.2.2 Doelstelling(en)

In de sector Specialistisch Vakmanschap worden door de Instellingen opleidingen aangeboden die (overwegend) landelijk uniek zijn. De MBO Raad gaat uit van de volgende definitie van landelijk unieke opleidingen:

..... bestaande en onder de WEB bekostigde opleidingen, die als essentieel mogen worden gezien voor de volksgezondheid, het cultureel erfgoed, de veiligheid of voor de continuïteit en economische ontwikkeling van branches. De opleidingen worden meestal op één locatie door één roc of vakschool uitgevoerd. Daardoor omvat de regio heel Nederland. Een gemeenschappelijk kenmerk is dat zij beroepskrachten opleiden die beschikken over ambachtelijke authentieke vakmanschaps-competenties . Vaak betreft het opleidingen met relatief lage aantallen deelnemers. Een belangrijke vraagstelling van de Btg SV is: "hoe zorg je er voor dat deze "kleine opleidingen" blijven bestaan? De Btg SV heeft dus te maken met bedreigde en niet-bedreigde opleidingen.

Karakterisering beleid van de Btg SV: de bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap (Btg SV) komt bijeen voor brancheoverstijgende en branchespecifieke onderwerpen.

De wijze waarop deze onderwerpen worden behandeld past binnen de doelstelling (en kaders) van de MBO Raad.

In de btg is vastgesteld dat bij de behandeling van deze onderwerpen de instelling (het ROC of de Vakschool) centraal staat.

De onderwerpen zijn in eerste aanzet van onderwijskundige c.q. opleidingskundige aard.

De branche specifieke ontwikkelingen (bijvoorbeeld technologische ontwikkelingen) worden behandeld en/of opgepakt in de marktsegmenten van de sectorkamer.

Daarnaast worden deze ook in de btg besproken onder het agendapunt "Stand van zaken onderwijsontwikkelingen".

Tijdens de ledenvergadering van de Btg GTB&A in november 2005 is uitgebreid stilgestaan bij de identiteit en de functie van de btg. Daarbij werd gebruik gemaakt van het positioneringsmodel dat is ontwikkeld door Berenschot Fundatie en VNO/NCW. Het resultaat kan worden gekenschetst met de volgende uitspraken:

- De btg is voor de leden een informerend platform (wat gebeurt er in "MBO Land"?)
- De btg bevordert de kennisdeling en –circulatie tussen de leden
- De leden hebben het onderwijs gemeenschappelijk
- De btg moet een eigen koers uitzetten

- De btg heeft een rol bij sectoroverstijgende problematieken (bijvoorbeeld bij verkoopmedewerker een vuist maken)
- De scholen, dus ook de btg, hebben naast een verantwoordelijkheid richting beroepenveld ook nog een opleidings- en maatschappelijke verantwoordelijkheid (drievoudige kwalificering)
- Uitwisselen van Good Practices rond het vormgeven van onderwijs en werken in de regio
- Verhogen van het vertrouwen dat de branche heeft in de opleidingen (Imago)

In de discussie met het positioneringmodel sprong de sociëteitsfunctie er uit.

De gemeenschappelijke identiteit van de leden zijn de Bedreigde Landelijk Unieke Opleidingen. Deze opleidingen hebben een voor de leden gemeenschappelijke problematiek, waarvoor oplossingen gezocht moeten worden.

1.2.3 Structuur

De leden van de Btg SV

- Van de Btg SV kunnen de instellingen deel uitmaken, die volgens het Crebo-register opleidingen verzorgen binnen de kwalificatiestructuur van de Sectorkamer Specialistische Vakmanschap
- De instelling wordt vertegenwoordigd door een gemandateerde sectordirecteur of opleidingsmanager, die direct betrokken is bij het onderwijs voor de sector SV.

Kerngroep Btg SV (uitgangssituatie)

- De kerngroep bestaat ten eerste uit onderwijsleden van de Sectorkamer Specialistische Vakmanschap. Ten tweede kan de kerngroep aangevuld worden met (sector-)directeuren, die door de leden van de btg worden gekozen.
- De onderwijsleden van de sectorkamer zijn als lid van een College van Bestuur, door de MBO Raad voorgedragen. De kerngroepleden bepalen onderling wie de voorzitter wordt van de kerngroep.

Opmerking: De Btg SV combineert het kerngroepoverleg met de ledenvergadering, omdat het aantal leden beperkt is (zie ook bijlage 2 Organogram). Om dezelfde reden kent deze btg ook geen onderwijsclusters.

Mandaat van de Btg SV

Het bestuur / de kerngroep van de Btg heeft het mandaat van/via de btg-leden om sectorale afspraken en besluiten te nemen op basis van last en ruggespraak met de btg-leden. Deze afspraken en besluiten worden genomen binnen de landelijk vastgestelde (financiële) uitgangspunten van de MBO Raad.

Vooroverleg Sectorkamer SV

Voor de kerngroep btg is het zinvol om voorafgaand (eventueel aansluitend) aan het sectorkameroverleg als kerngroep SV bij elkaar te komen. Dit overleg kan dan voor een deel benut worden als kerngroepoverleg en voor een ander deel als vooroverleg onderwijsleden sectorkamer. Dit zal de vergaderdruk op de leden verlagen.

Marktsegmenten Sectorkamer SV

De marktsegmenten zijn de onderstructuur van de sectorkamer en zijn paritair samengesteld. De huidige btg geeft er de voorkeur aan het aantal marktsegmenten beperkt te houden. De sectorkamer Specialistisch Vakmanschap kent daarom twee marktsegmenten:

- Marktsegment Gezondheidstechnisch vakmanschap (GV) en
- Marktsegment Creatief vakmanschap (CV).

2 Activiteiten 2019

De btg Specialistisch Vakmanschap maakt geen onderscheid tussen ledenvergadering en kerngroep. De btg SV heeft in 2019 4 keer vergaderd: op 8 maart (Mbo Raad), 7 juni (Leiden – mboRijnland), 13 september (MBO Raad) en op 22 november (MBO Raad).

In de vergaderingen zijn de volgende vier verplichte activiteiten behandeld:

- Vaststellen Jaarverslag Btg SV 2018,
- Vaststellen Financiële realisatie Btg SV 2018,
- Vaststellen Activiteitenplan Btg Specialistisch Vakmanschap 2020 en
- Vaststellen Begroting Btg Specialistisch Vakmanschap 2020.

Daarnaast zijn de volgende thema's en activiteiten in 2019 aan de orde geweest:

Certificaten

De Btg heeft gesproken over het inzetten van keuzedelen voor een post initieel certificaat. Ook wordt benadrukt om te kiezen voor een landelijk certificaat voor vakspecifieke keuzedelen, in afstemming met de branche. Hierbij is ook meegenomen de publicatie *strategisch discussie kwalificatiestructuur*.

Examinering

SOESV (Gijs Peeters) heeft de huidige situatie doorgenomen van de examens voor Audicien, Medewerker steriele medische hulpmiddelen en Optiek. Er werd onder andere hierbij gekeken naar waar verbetering in kwaliteit noodzakelijk is.

SOESV gaat ook examens ontwikkelen voor beroepsgerichte keuzedelen en niet voor generieke keuzedelen. Deze laatste zijn meestal elders in te kopen.

SOESV heeft in de september vergadering vertelt welke mogelijkheden en diensten de stichting te bieden heeft. Hierover is een presentatie beschikbaar. In hoofdlijnen zijn deze diensten:

- a) volledige set dekkende examenproducten voor de deelnemende kwalificatiedossiers,
- b) begeleidt de gebruikers d.m.v gebruikersbijeenkomsten, handleidingen, helpdesk (telefoon en mail).
- c) SOESV ondersteund tevens bij de algemene communicatie zoals de website, nieuwbrieven, deelnemersraad (algemeen bestuur) en de SOESV-dag.

Excellentieprogramma Deltion (private bekostiging)

Deltion heeft een MOOC Styling & Brilmode gemaakt. MOOC staat voor Massive Online Open Course. Het gaat om een excellentieprogramma dat afgesloten wordt met een certificaat. Alle scholen kunnen er gebruik van maken. De MOOC / module is belangrijk voor nascholing van afgestudeerden die werkzaam zijn bij een opticien.

Instroom opleidingen Specialistisch Vakmanschap

In het overleg is afgesproken om hiervoor de Social Media in te zetten, zoals Instagram en Youtube. Startpunt zou kunnen zijn een plan waarin verschillende zaken kunnen worden verbonden. Met bijvoorbeeld de promotie-afdeling van de (mbo-)scholen als drager. De aanpak van Gilde Opleidingen is een goed voorbeeld voor wat betreft de werkwijze. Enkele scholen hebben daar namelijk:

- contact gezocht met de bedrijfsadviescommissies,
- met bedrijven om tafel gezeten,
- met optiekwaken afstemming gezorgd en
- gewerkt aan bekendheid bij VO scholen in de regio.

Deze activiteiten hebben uiteindelijk de instroom bevorderd.

Deltion constateert dat het totaal aantal leerlingen Opticiën op dit moment wel acceptabel is, maar dat het aantal inschrijvingen van de BOL variant nog wel achter loopt.

In brede zin houdt de Btg het verzamelen van voorlichtingsfilmpjes als instroom stimulerend middel aan, voor de beeldvorming van het beroep.

Opleidingen

Kort heeft de btg gesproken over de niveau 2 opleiding optiek, die alleen in Rotterdam wordt aangeboden. Een aantal scholen laten de niveau 2 deelnemers in de niveau twee opleiding van Handel instromen, omdat ze lage aantallen hebben voor niveau 2 optiek.

ROC Nijmegen heeft al een tijdje in overweging de opleiding optiek te starten. De Btg blijft dit nauwlettend volgen. Bij de sectorkamer is dit signaal ook bekend en CvB Amersfoort heeft contact gehad met CvB Nijmegen. Kans is groot dat de optiekopleiding niet wordt opgestart in de betreffende regio. Eind 2019 is geconstateerd dat er fors minder instroom is bij de optiekopleidingen. Wellicht volgend jaar opnieuw bekijken hoe het er dan voorstaat.

Thema's

Een toelichting op de ontwikkelingen in het **rekenbeleid**. Over twee à drie jaar stopt Cito met de examenbank. Het onderwijs heeft daar fors in geïnvesteerd. Er wordt alles in het werk gesteld om de vragen die in de Cito bank zitten over te nemen en in te zetten voor het MBO?

Toelichting door de beleidsadviseur op het onderwerp **Kwalificatiestructuur in beweging**. De presentatie geeft goed weer welke ontwikkelingen rond de kwalificatiestructuur spelen. We staan aan de vooravond van de 4e industriële revolutie. Zoals kunstmatige, intelligentie, zelflerende systemen en een ongekende netwerkvorming tussen machines, tussen mensen en tussen mensen en machines.

Kwalificaties en keuzedelen

Het **Position Paper keuzedelen** is besproken in de Btg. Leden hebben veel vragen over de invulling en vereiste zwaarte van het examen bij een keuzedeel.

De **procesgang** voor een kwalificatiedossier is in de vergadering gedeeld aan de hand van een presentatie. Conclusie is dat het traject lang is, namelijk anderhalf jaar.

Doelmatigheid

De doelmatigheid is gunstig bij het Marktsegment Gezondheidstechnisch Vakmanschap maar is bij het Marktsegment Creatief Vakmanschap aan de krappe kant. De sectorkamer heeft de opdracht dit systematisch op te pakken.

Personalia

Bart Wendrich (DHTA) is opgevolgd door Ruud Mols.

Hanna Sanches (Da Vinci College) is opgevolgd door Margreet Knops.

Robert Moor (Zadkine – Vakschool Schoonhoven) is opgevolgd door Karin Voskamp.

Ans Boelens (Summa College) wordt opgevolgd, naam nog niet bekend.

Praktijkbeoordelaar.nl (e.learning)

Tweede helft van 2019 is ook een begin gemaakt met de plannen voor het maken van een digitale leeromgeving voor praktijkbeoordelaars. Met deze online leeromgeving wil de Btg SV op een simpele en toegankelijke manier praktijkbeoordelaars voorlichten en instrueren op het gebied van beoordelen.

Meld- en expertisepunt zal op initiatief van SBB worden geëvalueerd.

Overige

De notitie Samenwerkingscollege, opgesteld door Savantis, wordt kort besproken in de Btg. In de sectorkamer zagen de bestuurders er geen voordelen in en zou een derde partij alleen maar een kostenverhogende factor zijn.

Bijlage 1 Samenstelling diverse gremia

Opmerking: De Btg SV maakt geen onderscheid tussen een ledenvergadering en een kerngroepoverleg. Om dezelfde reden is tot dusver ook geen onderwijscluster ingericht. Situatie is 31 december 2019.

Samenstelling leden Btg Specialistisch Vakmanschap, idem kerngroep

Naam	Mbo-school	Functie
Cor de Koning	Cibap	Instellingsvertegenwoordiger
M. Knops-Bak	Da Vinci College	Instellingsvertegenwoordiger
A. Sterk	Deltion college	Instellingsvertegenwoordiger
M.I.G. Waulthers	Gilde Opleidingen	Instellingsvertegenwoordiger
R. Ides	DHTA	Waarnemer
R. Wolters	Gilde Opleidingen	Waarnemer
S. Welie	HMC	Instellingsvertegenwoordiger
A. Hermsen	HMC	Waarnemer
S. Rietveld	HMC	Waarnemer
H. van der Schans	Koning Willem I College	Instellingsvertegenwoordiger
E. van Wetten	Koning Willem I College	Waarnemer
R. Mols	MBO Amersfoort	Instellingsvertegenwoordiger
R. Rozendaal	mboRijnland	Instellingsvertegenwoordiger
L. Janssen	mboRijnland	Waarnemer
Micha Leummens	Regio College	Instellingsvertegenwoordiger
Margreet Knops	ROC Da Vinci College	Instellingsvertegenwoordiger
Vacature	Regio College	Waarnemer
E. Gruppen	ROC van Twente	Instellingsvertegenwoordiger
L. van Lier	ROC van Twente	waarnemer
B. Oligschläger	Sint Lucas	Instellingsvertegenwoordiger
S. van Wildenberg	Sint Lucas	Waarnemer
S. Beunes	Summa College	Instellingsvertegenwoordiger
Esther Maes	Summa College	Waarnemer
S. de Kuijper	Zadkine	Instellingsvertegenwoordiger
K. Voskamp	Zadkine	Waarnemer
I. van Steenhoven	Zadkine	Waarnemer

Onderwijsleden sectorkamer Specialistisch Vakmanschap

Naam	Mbo-school	Functie (in sectorkamer)
Aren van Heest	MBO Amersfoort	voorzitter
Ingrid van Steenhoven	Zadkine	Lid
Stephan Welie	HMC	Lid
Ben Obligschläger	Sint Lucas	Lid

Onderwijsleden marktsegment Creatief Vakmanschap

Naam	Mbo-school	Functie (in marktsegment)
Ron Ides	MBO Amersfoort	Lid
Stephan Welie	HMC	Lid
Suzanne van den Wildenberg	SintLucas	Lid
Karin Voskamp	Zadkine	Lid

Onderwijsleden marktsegment Gezondheidstechnisch Vakmanschap

Naam	Mbo-school	Functie (in marktsegment)
Stella de Kuijper	Zadkine	Lid
Arnold Sterk	Deltion College	Lid
Ruud Mols	DHTA	Lid
Ria Rozendaal	mboRijnland	Lid
Margreet Knops	Da Vinci College	Lid

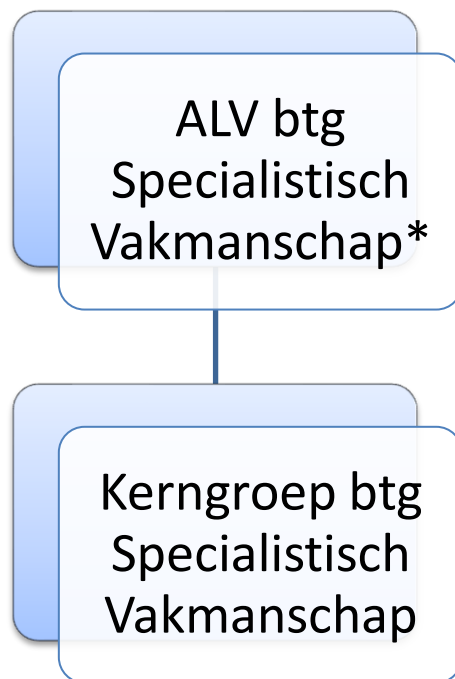
Samenstelling sectorkamers SBB; onderwijsleden

Zie <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sectorkamers/sectorkamer-specialistisch-vakmanschap>

Samenstelling marktsegmenten SBB; onderwijsleden

Zie <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sectorkamers/sectorkamer-specialistisch-vakmanschap>

Bijlage 2 Organogram

*) De btg SV maakt geen onderscheid tussen algemene ledenvergadering en kerngroepvergadering
De sector kent een exameninstelling: Stichting Onderwijs en Examinering Specialistisch Vakmanschap (SOESV); zie <https://soesv.nl/>

Bijlage 3 Aangesloten mbo-scholen bij bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap

Cibap
Da Vinci College
Deltion College
Gilde Opleidingen
HMC
Koning Willem I College
MBO Amersfoort
mboRijnland
Regio college
ROC van Twente
Sint Lucas
Summa College
Zadkine

Bijlage 4 Vergaderschema 2020

Overleg	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
ALV			20(vervallen)			5			11		27	